

Yttrande

Datum
2013-09-04
Ert datum
2013-08-07

Vårt dnr
059/2013
Ert dnr
2327/13 saknr 8.3.5.

Sidnr
1(3)

Livsmedelsverket
Rådgivningsavdelningen
Kontrollstödsenheten
Zofia Kurowska
Box 622
751 26 Uppsala

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade bomullen MON 88701 (EFSA/GMO/NL/2013/114)

Yttrande

Gentekniknämnden ser ingen anledning till att ifrågasätta de analysresultat som presenteras i ansökan och har ur hälso- eller miljösynpunkt inga invändningar mot ett marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade bomullen MON 88701. Nämnden anser vidare att användningen av bomullen som livsmedel och foder är etiskt acceptabelt.

Bakgrund

Företaget Monsanto Company har lämnat in en ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade bomullen MON 88701 för användning som livsmedel och foder, samt import och bearbetning. Odling ingår inte i ansökan.

Bomullen har modifierats för att tolerera herbicider baserade på de verksamma beståndsdelarna dikamba och glufosinatammonium.

Indien, Kina, USA och Pakistan står för cirka 70 % av den globala bomullsproduktionen. EU står för cirka 2 procent. Globalt odlades genetiskt modifierad bomull på 81 % av den totala bomullsarealen under 2012.

Överväganden

De bomullprodukter som används inom livsmedelsindustrin genomgår omfattande bearbetning och innehåller därför inga detekterbara nivåer av DNA eller protein. Förekomsten av det giftiga ämnet gossypol och antinutritionella fettsyror i bomullsfrön begränsar även dess användning som proteintillskott i djurfoder.

MON 88701 har jämförts med en icke-modifierad kontroll samt referensmaterial i form av nio andra bomullssorter. I de jämförande studierna analyserades bland annat innehållet av proteiner, aminosyror, kolhydrater, fibrer, mineraler, vitaminer och antinutritionella ämnen. Resultaten visar att MON 88701 är jämförbar med kontrollmaterialet.

Bedömningarna av de proteiner som bildas från de tillförda generna baseras bland annat på en karaktärisering av proteinerna, en jämförelse mellan dessa proteiner och kända toxiska eller allergena proteiner, samt proteinernas nedbrytningshastighet i mag-tarmkanalen. Det finns inga indikationer på att de tillförda proteinerna har några negativa hälsoeffekter.

Ansökan innefattar inte odling, men en möjlig spridningsväg skulle kunna vara via spill av frön vid till exempel transport. Spridning av bomullsfrön och etablering av plantor på och utanför jordbruksmark i Europa begränsas dock av en kombination

av avsaknad av frövila, frostkänslighet, låg konkurrenskraft och mottaglighet för sjukdomar. Bomull har heller inga vilda släktingar i Europa.

Dikamba och glufosinatammonium är godkända som verksamma beståndsdelar i växtskyddsmedel inom EU.

Etisk bedömning

Baserat på det underlag som nämnden tagit del av bedömer vi att livsmedel och foder från MON 88701 inte innebär någon risk för människors eller djurs hälsa.

Nämnden anser att oavsiktligt spill inte utgör någon risk för miljön och att risken för att eventuella spillplantor skulle leda till inblandning i konventionellt utsäde över 0,9 % är mycket liten.

Vidare gör spårbarhets- och märkningslagstiftningen det möjligt för konsumenten att välja bort livsmedel och foder som består av, innehåller eller framställts från MON 88701.

Bakgrunden till att bomullen tagits fram är att resistent ogräs förekommer. Uppkomsten av resistent ogräs har lett till en medvetenhet om att man behöver hålla med ogräsets känslighet för bekämpningsmedel. Baserat på kunskapen om resistensuppkomst vid odling av de första herbicidtoleranta grödorna bör man använda sig av en integrerad bekämpningsstrategi där växtföljd, omväxlande kemisk och mekanisk bekämpning samt skifte mellan bekämpningsmedel ingår.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Pyry Niemi, Kew Nordqvist (skiljaktig, se bilaga), Staffan Danielsson, Josef Fransson, Marianne Berg (skiljaktig, se bilaga), Irene Oskarsson, Nils Uddenberg, Tina D'Hertefeldt, Anna Tunlid, Sten Stymne och Gisela Dahlquist samt tjänstgörande ersättarna Johan Hultberg och Per Wallgren. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättarna Stellan Welin, Anders Nordgren och Gunnar Johanson samt kanslissekreteraren Birgit Postol.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman

Ledamöterna Kew Nordqvist (MP) och Marianne Berg (V) är skiljaktiga och anför följande:

Eftersom denna bomull MON 88701 är resistent mot herbicider, kommer användningen av dessa att cementeras, med de risker detta medför för bl.a. kontaminering av grundvatten och resistensproblem.

I ansökan saknas beskrivning av socioekonomiska konsekvenser.

Sedan anser vi att t.ex. kläder eller för den delen, kött från djur som äter GMO-foder inte behöver märkas i Sverige och att konsumenter som genom sin konsumtion inte vill stödja odling av GMO inte kan göra ett sådant val, vill inte vi se import av sådan gröda.

Man kan inte heller helt bortse från risken av kontaminering av foder till ekologiska bönder.

Dessutom anser vi, att om vi inte vill se en GMO-gröda i Sverige som ökar användningen av kemiska bekämpningsmedel, kan vi rimligen inte heller se en sådan gröda odlas någon annanstans heller.